

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.изк.н. Камелия Николова,
НАТФИЗ “Кръстьо Сарафов”; Институт за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките
за дисертационния труд
**Отражения на идеи и тенденции от модернизма и постмодернизма
върху европейския визуален театър в началото на ХХІ век**
на НЕВЕНА ЛЮДМИЛОВА ГЕОРГИЕВА
за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
Национална художествена академия, Факултет за приложни изкуства

В своя дисертационен труд „Отражения на идеи и тенденции от модернизма и постмодернизма върху европейския визуален театър в началото на ХХІ век“ Невена Георгиева си поставя трудната задача да отграничи, дефинира и изследва една от най-разпространените театрални форми в Европа през последните няколко десетилетия – визуалния театър. Въпреки че е често и многопосочно коментирана в различни както международни, така и български изследователски и рецензентски текстове, тази нова театрална форма е разглеждана преди всичко като част от по-обща философски, театроведски и културологични анализи. Самостоятелните детайлни проучвания на естетическата същност, принципи и стратегии на визуалния театър са рядкост, а у нас практически липсват до настоящата дисертация. Така че още самата ѝ поява вече има приносен характер.

Непременно трябва да бъде подчертано, че този безспорен принос на предложения научен труд добива още по-голяма значимост от факта, че той е замислен и подготвен от сценограф, който сега започва професионалния си път. Сред немалкото постижения на направеното от Невена Георгиева изследване може би най-открояващото се качество е нейното дълбоко, искрено и силно мотивирано любопитство да проникне в най-актуалните и най-определящите тенденции, характеристики и средства на изграждането на визуалния образ на спектакъла днес, в началото на третото десетилетие на ХХІ век. Тя ненапразно избира за обект на своето проучване визуалния театър, в чийто разнообразни форми и прояви от 1960-те до сега най-отчетливо и категорично се поставя въпросът за съвременния визуален език на представлението, а това ще рече – за компетенциите и уменията на сценографа да го създава, както и за ключовото му участие в комуникацията на театралното събитие със

зрителя. Така че насочвайки се да проучи една от доминиращите форми на днешния театър, която без съмнение силно лично я интересува, докторантката всъщност си поставя за цел и много по-широкообхватната задача да проследи, изучи в детайли и осмисли самостоятелно, в контекста на собствения си опит и естетически предпочитания, историческото развитие и основните теоретични фундаменти на модерната и постмодерната сцена и тяхната формираща роля за изграждането на естетиката на съвременния театър и, специално, на неговите визуални концепти и език. Тази по-цялостна и всъщност особено необходима и полезна цел, която предполага всеки един дисертационен труд в качеството си на продължаващ процес на обучение и задълбочаване и надграждане на придобитите вече от докторанта знания, е ясно заявена още в заглавието на текста на Невена Георгиева и респектиращо осъществена в неговата подготовка.

В едно кратко становище за дисертацията не е възможно да бъдат подробно разгледани основните тези, въпроси и анализи в нея, както и цялостното изложение, структурирането и използваните изследователски стратегии. Убедена съм, че те ще бъдат детайлно оценени в двете рецензии. Аз бих искала да коментирам преди всичко още три особено важни качества на предложения текст, освен вече откритите до тук.

Първото от тях е изключително добросъвестното и подробно издирване и проучване на основни исторически и теоретични трудове, свързани с избрания обект на изследването, и тяхното прецизно осмисляне и обобщаване от гледната точка на фокусната тема. Запознавайки се задълбочено с ключови за конституирането и разбирането на развитието на европейския модерен, постмодерен и съвременен театър текстове (на Е.-Ф. Лихте, П. Павис, Х.-Т. Леман, У. Дж. Т. Мичъл, Готфрид Бьом, М. де Маринис и мн. др.) Невена Георгиева успява да направи стройно представяне на историята на европейското театрално изкуство от гледна точка на отношението текст-образ и логоцентризъм-образоцентризъм. Дори само това да беше постижението на нейната работа, тя вече би била необходимо и полезно изследване. Но заедно с него тя умело натрупва и впечатляващо количество информация и важни подробности за емблематичните естетически движения, спектакли, режисьори, сценографи, хореографи и композитори, определили това развитие, което допълва ценното познавателно значение на текста ѝ.

Основният приносен център на дисертационния труд, в който Невена Георгиева убедително демонстрира собствения си поглед върху избраната тема и способността си креативно да се отгласне от проучения материал и да потърси свои хипотези и отговори на разглежданите въпроси са първа и трета глава. В първа глава докторантката обобщава явленията и тенденциите, повлияли върху възникването и

